

Чорне крило окупації

З 11 вересня 1941 до 2 листопада 1943 року, тобто 782 дні, жителі Каланчацького району були під німецько-фашистським ігом.

І тільки-но район було звільнено, як через два дні відновили свою роботу райком партії, радянські та господарські органи. Уже 4 листопада Каланчацький РК КП(б)У скликав нараду активістів з числа людей, які переслідувалися під час фашистської окупації. Після доповіді про становище на фронтах і завдання щодо відновлення зруйнованого німецькими окупантами сільського господарства були призначені керівники установ, організацій та підприємств, голови колгоспів і сільрад.

6-7 листопада відбулися урочисті засідання райвиконкому, райкому партії і сільських рад спільно з громадськими організаціями, приурочені 26-й річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції. Збори відбувалися і у МТС, радгоспах, де робітники і службовці брали зобов'язання по відбудові, загалом у цих зборах взяли участь 2655 чоловік. Окрім цього, у колгоспах проведено вибори правлінь та ревізійних комісій.

Відновлювали свою роботу та організувалися й партійні осередки, а у Хорлівській МТС, де налічувалося два комуністи, створили партійно-комсомольську групу. У район прибули 24 раніше евакуйовані члени ВКП(б) та 5 кандидатів.

Тим часом відбулося п'ять засідань бюро райкому комсомолу, на яких розглядали питання: про збір металобрухту, дарунків для бійців Червоної Армії, затвердження первинних комсомольських організацій... Їх сформували шість: при колгоспах «Спартак», «Партизан», радгоспі ім.Паризької комуни, у селах Новоолександрівка, Хорли та ін. Всього по району на той час було зареєстровано 189 комсомольців.

У всіх сільрадах взято на облік сім'ї військовослужбовців. Проведений одноденний семінар з секретарями сільрад і рахівниками колгоспів, після чого розпочали налагодження обліку в колгоспах. (ДАХО, ф.п.-130, оп.1, спр.3, арк.1-3).

Для якнайшвидшого відновлення народного господарства виконком Каланчацької районної ради

депутатів трудящих постановив: «Всі речі, одяг, взуття, продукти харчування, пальне, всі види зброї, придбані різними шляхами від німецьких військових частин підлягають здачі у райвиконком, а на селах – в сільради. Майно, незаконно придбане і розібране з колгоспів-радгоспів, МТС, підприємств, установ, організацій, магазинів, складів у період евакуації та реєвакуації Радянської влади належить негайно повернути, а саме: коні, велику рогату худобу, молодняк, вівці, свині, птицю, сільськогосподарський інвентар, зерно, продукти харчування, меблі – стільці, столи, шафи, дивани, лісоматеріали, друкарські машинки, папір, книги із бібліотек, підручники, медикаменти, пальне...».

У примітці до цього документа зазначалося, що особи, які не виконуватимуть постанову притягуватимуться до відповідальності військового часу.

Відновлені колгоспи у першу чергу розпочали оранку під ярові зернові та бавовну, але всі погляди колгоспників були звернуті на допомогу фронту, для якнайшвидшого розгрому окупантів. Також хвилювало владу створення тваринницьких ферм шляхом контрактації тварин, відновлення зруйнованих будов колгоспників. МТС необхідно було обладнати майстерні та організувати роботу так, щоб найближчим часом відремонтувати трактори, а за рахунок колгоспів устатковувалися штатами МТС.

За час окупації було закатовано та убито в нашому районі 76 чоловік, вивезено на каторгу до Німеччини 1800 молодих людей.

У населення забрано: 80 корів, одного вола, 292 голви молодняка, 173 – свиней, овець та кіз – 723, птиці – 3844, також 11 приміщень. Збитки лише для населення склали 9 766 603,40 карбованців. А загалом по району – близько 130 мільйонів карбованців (ДАХО, ф.п.-130, оп.1, спр.3, арк.3).

Олена ТРУБАЧ, начальник архівного відділу районної державної адміністрації